

מה שכה רחוקים מכל חכמה ומכל דבר טוב הוא משום שהלב אטום וחתום ונסתם ממנו כל חזון. וגם ^{אוצר החכמה} אנו לפי דרגתנו שאף שאנו עוסקים בתורה תדיר מ"מ אין אנו זוכים משום שלבנו סתום ואין נכנס ללבנו כלום. שאילו היינו זוכים שיפתח לבנו אף כחודו של מחט היה הקב"ה פותח לנו פתח כפתחו של אולם, כהבטחתו ית' כדבריהם ז"ל. והיינו זוכים שיפתחו בפנינו שערי ההצלחה וסייעתא דשמיא לאין ערוך. שהרי באמת אור ה' והשפעתו ית' מצויים תמיד קרוב לאדם, והם מתדפקים תמיד על פתחי לבו. כל טוב העולם והשפע הרוחני שבבריאה דופקים על אשנבי לבו של אדם, פתחי לי אחותי רעיתי יונתי תמתי, ואין לו לאדם אלא לפתות מסגרי נפשו ולבו, לפתות פתח ולו קטן וקל, בנקודה אחת קטנה אך כחודו של מחט, היינו שהוא מפולש מצד אל צד. כלומר החודר עד פנימיות הלב, ואזי ממילא נכנס בו כל הטוב והשפע. ^{אוצר החכמה}

ד. אך כיצד נפתח הלב שתכנס בו אהבה גדולה לקבל עול תורה ומעשים טובים, על זה אמר הכתוב: הביאני אל בית היין — ודגלו עלי אהבה. ופירשו ז"ל אל בית היין למרתף גדול של יין, היינו שדרגת מתן תורה בסיני הוא בדוגמת היין המשכר. שכל אחד מישראל נעשה בבחינת שיכור לתורה, פארשיכערט אויף תורה, [וביאור הביטוי מרתף גדול של יין נראה לפי מה ששמעתי ממרן המשגיח (שליט"א) (זצ"ל) כשבא לאה"ק מאמריקה, שם שהה תקופה קצרה לאחר דרך הנדודים הקשה והארוכה בחורבן ובגלות בפולין ובשנכאיי, שבה נשא על כתפיו בגבורת נפש נשגבה ונפלאה את כל בני הישיבה הק' דמיר. ואמר אז שהרגיש שאמריקה גורמת לו הפסד רוחני, ואף שלא היתה לו בפועל שום שייכות לאמריקה שהרי לא יצא מד' אמות של הלכה כלל, והסביר הדבר במשל, כשמונח בבית על השולחן בקבוק של יי"ש לא ישתכר ממנו רק השותה אותו בלבד, אבל במפעל תעשיה של יי"ש גם הנמצא שם אף שאינו שותה משתכר, שעצם הריח החריף של היי"ש לבדו גורם לשכרות. וכיו"ב אף שלא הי' שום קשר למהלך החיים של אמריקה עצם האויר גורם הפסד וירידה, וזהו בצד הרע ומעין זה ישנו גם בצד הקדושה, שתורה היא בבחי' מרתף גדול של יין, שאף מי שזוכה רק לריח של תורה צריך שיהיה בבחינת שיכור לתורה, ואם לאו סימן הוא שגם ריח של תורה לא נכנס באפו] וההשפעה החזקה של ריח התורה, בבחינת מרתף גדול של יין, פתחה את לבבות ישראל, וזהו: ודגלו עלי אהבה, ונתן לי שם דגלי תורה ומצוות ומע"ט, וקבלתי אותם באהבה גדולה, כי נפתח הלב לרווחה ונתמלאו כל חדריו ברגשי אהבה רבה וגדולה לתורה ומצוות. וכפי המבואר, ענין זה אינו שייך בדוקא למתן תורה בסיני, אלא שזו היא מציאות התורה, מרתף גדול של יין. שכל המריח ריח תורה צריך להיות מעין שיכור לתורה בצמאון עז ובאהבה רבה בבחינת משכני אחריו נרוצה, עד שאנו רואים בחוש כאלה שהם רחוקים מתורה וכשמריחים ריח כל שהוא של תורה הרי הם נמשכים בצמאון גדול. וזהו במדריגה התחתונה, אך כל אחד לפי מדריגתו צריך לעלות בזה, שיהיה בבחינת שכרות של יין. וכיו"ב איתא בחז"ל שהתורה נבלעת באיברים בחי' מן. בדוגמת היין שהוא נבלע באיברים ומורגש בכל הגוף.

ה. ודא צריך למודעי כי כך צריכה להיות צורתה של ישיבה, מרתף גדול של יין, שכל מי שרק דורך על סף דלת הישיבה, צריך להשתכר מן הריח החריף והנוסף של תורה שישבה

הק' מלאה ממנו. ואם אין הדבר כן, אות היא כי חסר בצורת הישיבה, וזו היא תביעה וטענה לבני הישיבה. [א"ה. יש לצרף בכאן את דברי המדרש, שהש"ר א' י"ט, מה היין ניכר בגוף כך ד"ת ניכרין בגוף ומרמזין ומראין באצבע ואומר זה הוא תלמיד חכם].

ו. הוא יפתח לבנו בתורתו וישם בלבנו אהבתו ויראתו. הבקשה אינה רק שיפתח לבנו להבין דברי תורה אלא שיפתח לבנו ע"י התורה, וכשהלב נפתח מתישרות המידות והדעות. שעיקר עקמימות המדות נובע מאטימות הלב. אכן אף שמחד פתיחת הלב ע"י התורה גורם לישרות המדות הרי מאידך א"א להכנס בשערי תורה ללא תיקון המדות. וכבר הזכרנו במקו"א (ראה מאמר כלי מחזיק ברכה) במה שעמדו הראשונים אמאי לא נזכר להדיא ענין מדות ורק נרמז בוהלכת בדרכיו. עפ"י מה שאז"ל ד"א קדמה לתורה, וכפי המבואר בדבריהם ז"ל (ראה שם) עיקר עניני מדות טובות נכלל בד"א, ונמצא דמדות קודמות באמת לתורה, וכפי שנתבאר שם שבלא מדות טובות וד"א חסר הכלי שיכיל בקרבו תורה. אלא שהא בהא תליא וצבת בצבת עשויה, שישירות המדות יוצרת את הבית קיבול לתורה, וע"י כל טיפה של תורה הנכנסת לכלי, מתרחב הכלי יותר ויותר לקבל שפעה של תורה. ושוב חוזר הדבר חלילה תדיר. יושר המדות מכשיר את הכלי ותורה פותחת ומרחיבה אותו יותר ויותר.

ז. וכן זכורני מימי נעורי בישיבה הק' שהיו עוסקין ראשית כל בעניני מדות וד"א וישירות ההנהגה שבין אדם לחבירו, שהרי זו היא באמת הראשית וההתחלה שקדמה לתורה ובלא זה אין שום שייכות לתורה, וכן אנו העומדים בפתח ימי אלול והימים הנוראים צריכים לדעת שבלא מדות וד"א אין שום שייכות לאלול וימים נוראים. בלא ד"א חסר צורת האדם. ואין לתורה שום עסק עמו. שאין לתורה עסק רק עם בני אדם. ובלא מדות טובות וכשיש ח"ו מדות רעות והשחתה אין כאן צורת אדם כלל וכשאין עוסקים בכבישת ובתיקון המדות וחיים בלא התבוננות כסוס שוטף במלחמה הרי נעשה האדם כולו השחתה ואין לו שייכות לצורת אדם. ואף אם יש לו בטבעו איזה מדה טובה הרי הנהגתו טובה היא אך ורק במסגרת המדה אבל מחוצה לה עשויה לפרוץ ההשחתה הגדולה ביותר. וא"א בלא עמל ועבודה והתבוננות ומחשבה להגיע לכבישת וישירות המדות. ובלא זה אין שום שייכות לתורה ולעבודת ימי האלול והימים הנוראים.

ח. מדות ד"א מקיפים את האדם בכל עניניו, וגם בדברים הקטנים ביותר. ואל יולול האדם ויקל בהם, שבד"א גם הענינים הקטנים, דברים העומדים ברומו של עולם הם. כי הם היוצרים את צורת האדם ואת הכלי לתורה, ד"א מקיפה את האדם בכל מהלך חייו. בארחו ורבעו בשכלו ובקומו בבואו ובצאתו בשבתו וביתו ובלכתו בין הבריות. בדבריו עם בני אדם בכלל ועם חבריו ורעיו בפרט. בשוחחו בד"ת בעסקו בתורה בעצמו ועם אחרים. מדת ד"א נוגעת לבן ישיבה כבר בכניסתו להיכל הישיבה, כשהוא פותח את הדלת, כשהוא דורך על הסף, צריך שיהא ניכר שאדם נכנס, שאדם דורך על הסף. דבר זה נוגע גם כשנכנסים לבית סתם וכ"ש למקום קדוש, מקום תורה, ויש לדעת, כי בלא ד"א חסר בהבנת התורה, כל העמקות שבהבנה, הרצינות שבמחשבה של תורה, היגיעה בתורה, המשקל הנכון לשפוט כל סברא לאמיתתה, ההערכה האמיתית של כל הבנה והרגשת נועם הסברא בתורה, לכ"ז מוכרחת מדת ד"א. שבלא ד"א חסירה כל הרצינות והגישה הנכונה לתורה, וחסר כל הכלי וכאמור.